

YESHIVA BNEI TORAH

The Kiddush Levana You Never Saw

Rabbi Pinny Rosenthal - prepared collaboratively with Rabbi Yoni Sacks

A shiur given in honor of the Fourth Yortzeit of Rabbi Dr. Ronald Elliot Simon Z"l

לזכר נשמת הרב רון בן דוד ז"ל

הלכות ברכות פרק י

[טז] הַרְוָאָה קִשְׁת בְּעֵגוֹן--מְבָרַךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זֹכֵר הַבְּרִית, נֶאֱמַר בְּבְרִיתוֹ, וְקִיָּם בְּמֵאמְרוֹ. הַרְוָאָה לְבָנָה בְּחִדּוּשָׁה--מְבָרַךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאמְרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם, חֶק וְזִמּוֹן נָתַן לָהֶם שְׁלֵא יִשְׁנוּ אֶת תַּפְקִידָתָם, שְׁשִׁים וּשְׁמַחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵיָהֶם, פּוֹעֲלֵי אֲמַת שְׁפַעֲלֶתָן אֲמַת; וְלִלְבָנָה אָמַר שְׁתַּחַדְדִּי לְהִיּוֹת עֶטְרַת תַּפְאָרֶת לַעֲמוּסֵי בָטוֹן, שֶׁהוּ עֲתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וּלְפֹאֵר לְיוֹצְרָם עַל כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ; בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְחַדֵּשׁ הַחֲדָשִׁים.

[יז] וְצָרִיךְ לְבָרַךְ בְּרָכָה זוֹ מֵעוֹמֵד, שְׁכָל הַמְּבָרַךְ עַל הַחֲדָשׁ בְּזַמְנוֹ, כְּאֵלוֹ הַקַּבִּיל פְּנֵי שְׂכִינָהּ. וְאִם לֹא בָרַךְ עָלָיו בְּלִילָהּ הָרִאשׁוֹן--יֵשׁ לוֹ לְבָרַךְ עָלָיו עַד שֶׁשָּׂה עֶשֶׂר יוֹם בַּחֲדָשׁ, עַד שְׁתַּתְּמַלֵּא פְּגִימָתוֹ.

הלכות קדוש החדש

מִצְוַת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא לְחַשֵּׁב וְלִידַע וְלִקְבַע בְּאִיזָה יוֹם הוּא תַחֲלַת כָּל חֲדָשׁ וְחֲדָשׁ מִחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה.

הלכות קדוש החדש פרק א

(ה) אֵין רְאִית הַיָּרֵחַ מְסוּרָה לְכָל אָדָם כְּמוֹ שֶׁבַת בְּרֵאשִׁית שְׁכָל אֶחָד מוֹנֶה שֶׁשָּׂה וְשׁוֹבֵת בְּשַׁבִּיעִי, אֲלֹא לְבֵית דִּין הַדָּבָר מְסוּר, עַד שֶׁיִּקְדָּשׁוּהוּ בֵּית דִּין וְיִקְבְּעוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם רֵאשׁ חֲדָשׁ - הוּא שְׁיִהְיֶה רֵאשׁ חֲדָשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם" (שְׁמוֹת יב, ב) - עֲדוּת זוֹ תִּהְיֶה מְסוּרָה לָכֶם.

(ו) בֵּית דִּין מְחַשְׁבִּין בְּחִשְׁבוֹנוֹת כְּדָרְךְ שְׁמַחְשָׁבִים הָאֲצִטְגִּינִין שְׁיִוְדָעִים מְקוֹמוֹת הַכּוֹכָבִים וּמִהֲלָכָם, וְחוֹקְרִים וּמְדַקְדְּקִים עַד שֶׁיִּדְעוּ אִם אֶפְשֶׁר שְׁיִרְאֶה הַיָּרֵחַ בְּזַמְנוֹ, שֶׁהוּא לֵיל שְׁלֹשִׁים, אוֹ אֵין אֶפְשֶׁר. אִם יָדְעוּ שֶׁאֶפְשֶׁר שְׁיִרְאֶה - יוֹשְׁבִים וּמְצַפִּים לְעֵדִים כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, שֶׁהוּא יוֹם שְׁלֹשִׁים: אִם בָּאוּ עֲדִים, וְדָרְשׁוּם וְחִקְרוּם כִּהְלָכָה, וְנֶאֱמְנוּ דְבָרֵיהֶם - מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ; וְאִם לֹא נִרְאָה, וְלֹא בָּאוּ עֲדִים - מְשַׁלְּמִים שְׁלֹשִׁים, וְיִהְיֶה הַחֲדָשׁ מְעַבֵּר. וְאִם יָדְעוּ בְּחִשְׁבוֹן שֶׁאֵין אֶפְשֶׁר שְׁיִרְאֶה - אֵין יוֹשְׁבִים יוֹם שְׁלֹשִׁים, וְאֵין מְצַפִּים לְעֵדִים, וְאִם בָּאוּ עֲדִים, יִוְדַע בּוֹדָאֵי שְׁהֵם עֲדֵי שְׁקָר, אוֹ שֶׁנִּרְאָתָה לָהֶם דְּמוּת לְבָנָה מִן הָעֵבִים, וְאִינָה הַלְבָנָה הַנּוֹדָאֵית.

(ז) מִצְוַת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה עַל בֵּית דִּין שְׁיִחְשְׁבוּ וְיִדְעוּ אִם יִרְאֶה הַיָּרֵחַ אוֹ לֹא יִרְאֶה, וְשִׁדְרָשׁוּ אֶת הָעֲדִים עַד שֶׁיִּקְדָּשׁוּ אֶת הַחֲדָשׁ, וְיִשְׁלַחוּ וְיִוְדָעוּ אֶת שְׁאָר הָעַם בְּאִי זֶה הוּא רֵאשׁ חֲדָשׁ, כְּדִי

YESHIVA BNEI TORAH

שִׁידְעוּ בְּאֵי זֶה יוֹם הַסּ הַמּוֹעֵדוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ" (ויקרא כג,ב; כג,לז), וְנֶאֱמַר: "וְשִׁמְרַתְּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָה" (שמות יג,י)

(ח) אֵין מְחַשְׁבֵּין וְקוֹבְעֵין חֲדָשִׁים וּמַעֲבָרִים שְׁנַיִם אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יי מִירוּשָׁלַיִם" (ישעיה ב,ג; מיכה ד,ב). וְאִם הִיא אֲדָם גְּדוֹל בְּחֻמְכָּה, וְנִסְמָךְ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיֵצֵא לְחוּצָה לְאֶרֶץ, וְלֹא הִנִּיחַ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹתוֹ - הֲרִי זֶה מְחַשֵּׁב וְקוֹבֵעַ חֲדָשִׁים וּמַעֲבָר שְׁנַיִם בְּחוּצָה לְאֶרֶץ. וְאִם נוֹדַע לוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲדָם גְּדוֹל כְּמוֹתוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר גְּדוֹל מִמֶּנּוּ - הֲרִי זֶה אֲסוּר לְקַבֵּעַ וּלְעַבֵּר בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, וְאִם עָבַר וְקַבַּע וְעִבֵּר, לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

שבת ע"ה.

Rabbi Shimon ben Pazi said that Rabbi Yehoshua ben Levi said in the name of bar Kappara: Anyone who knows how to calculate astronomical seasons and the movement of constellations and does not do so, the verse says about him: "They do not take notice of the work of God, and they do not see His handiwork" (Isaiah 5:12). And Rabbi Shmuel bar Nahmani said that Rabbi Yohanan said: From where is it derived that there is a mitzva incumbent upon a person to calculate astronomical seasons and the movement of constellations? As it was stated: "And you shall guard and perform, for it is your wisdom and understanding in the eyes of the nations" (Deuteronomy 4:6). What wisdom and understanding is there in the Torah that is in the eyes of the nations, i.e., appreciated and recognized by all? You must say: This is the calculation of astronomical seasons and the movement of constellations, as the calculation of experts is witnessed by all.

אֲר"ש בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא כל היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו חושב עליו הכתוב אומר {ישעיהו ה':י"ב} ואת פועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן ג'מנן שמצוה על האדם לחשב תקופות ומזלות שנאמר {דברים ד':ו'} ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים הוי אומר זה הישוב תקופות ומזלות.

שאלו תלמידי ר' אפרים מצור את רבינו (בלאו סי' קנ; עמ' 285) - Teshuvot Ha'Rambam

שאלה: במה שאמרו: היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו מחשב וכו', איך יהיה זה החישוב, ומה יצא מזה, והאם זו הלכה אם לאו?

התשובה: חישוב תקופות ומזלות הוא חכמת התכונה בכלל. ואמרו "כל היודע ואינו מחשב" ר"ל: מי שיש ביכלתו להבין אותה ולו שכל טוב וקרא הקדמות זאת החכמה, ואינו עוסק בה. ומה שאמרתם "מה יצא מזה?" – כבר באר ר' מאיר בברייתא ואמר, "הסתכל במעשיו, שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם". ומתחלת חבורנו הגדול יתבארו אלו העיקרים